

FŐPINCÉREK LAPJA

Gazdasági és társadalmi folyóirat. Megjelenik egy évben tizszer. Szerkesztőség: VII., Hársfa-utca 31.

A FŐPINCÉREK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

FELELŐS SZERKESZTŐ:
HAJDU ANTAL

Előfizetési ára: 1 évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P. Telefon: J. 328-84. Kiadóhivatal: VII., Hársfa-u. 31.

Főszerkesztő: **HAJDU VILMOS.**

Önálló munkaközvetítő!

Hosszú esztendőnek reménytelennek látszó sóvárgásai után, végre elérkeztünk a megvalósulás stádiumához. A gyümölcsérlelő szeptemberben a mi gyümölcsünk is megéri, hogy úgy a munkaadók, mint a munkakeresők közös megelégedésére kezdetét vegye egy új korszak, melytől reméljük sok-sok visszasság és igazságtalanság megszűnését.

Első és legfontosabb célja egyesületünk önálló munkaközvetítőjének a zugügynökök garázdalkodásainak megszüntetése. Ezek a lelkiismeretlen emberek nemcsak általában nyuzták meg a főpincéreteket, hogy hallatlan sok száz pengős, sőt 1000 pengős közvetítési díjakat szedtek, hanem büntársai voltak az alkalmazottak pénzén grüндoló szélhámosoknak, s azért csupán, hogy néhány 100 pengős »honoráriumot« zsebvágjanak, 8—10.000 pengős óvadékokat adhatnak olyan helyekre, ahol egyetlen lehetősége sincsen annak, hogy a szegény áldozat még egyszer a földi életben viszontláthassa pénzét. Ráadásul még elmegy a bírósághoz tanunak — mint több esetben megtörtént — és igazolja, hogy a főpincér előre tudta, hogy pénze fel lesz használva. Hozzátartozik ezen urak jellemrajzához még az is, hogy olyan főpincéreteket, akik teljes megelégedésre töltik be állásaikat, mindenféle mesterkedéssel kiemelnek állásaikból és így mesterségesen idéznek elő üzleti forgalmat. Ilyen és ehhez hasonló anomáliák végtelen sorozatát tudnók még felhozni, melyeket, reméljük, sikerül az új intézménynek megszüntetni.

További cél a munkanélküliség fokozatos csökkentése. Miután kizárólag egyesületi tagok részesülhetnek általunk elhelyezésben, meg fog szünni a kontároknek elhelyezkedési lehetősége.

Reméljük, hogy nagymértékben ki tudjuk terjeszteni működésünk körét a vidékre is, miáltal a fővárosban elhelyezkedni nem tudó kollégákat, akikben megvan a hajlandóság a vidéki tartózkodásra, kenyérhez juttatjuk és a fővárosi piacot ezzel részben tehermentesítjük.

Régi óhajunk és vágyunk, hogy becsületes munkában megöregedett kollégáinkat, kiket magas koruk miatt már főpincérnek nem alkalmaznak, a szakmával kapcsolatos más munkakörben helyezzünk el és öreg napjaikra kenyérgondjaikat enyhítsük.

A munkaközvetítő vezetését — tagtársaim felkérésének engedve — azzal a reménnyel vállaltam magamra, hogy több, mint félszázados szakmai tapasztalataimat és összeköttetéseimet felhasználva, ezzel is kartársaimnak és az egész szakmának segítségére is hasznára legyek.

Hajdu Vilmos.

A borrháló kérdéshez.

Néhány héttel ezelőtt ismét felvetődött a borrháló- és százalék-kérdés. Ebből az alkalomból szakmánk legkiválóbb reprezentánsait felkértük, hogy nyilatkozzanak a következő 3 kérdésre vonatkozólag:

1. Saját üzemében milyen rendszert tart célszerűnek.
  2. Külföldön jártában milyenek a tapasztalatai.
  3. Magyarországon bevezethető-e a százalékrendszer.
- Leveleinkre eddig csak 4 válasz érkezett, melyeket alább közlünk, a később beérkező válaszokat lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

Tek. Hajdu Vilmos urnak, a Főpincérek Országos Egyesületének elnöke

Habár a borrháló-kérdésről már több ízben volt alkalmam nyilatkozni és így ebben a kérdésben elfoglalt álláspontom eléggé közismert, azt tartanám legcélszerűbbnek, hogy egy előzetes eszmecsere fejlődne ki egy előadói javaslat keretén belül. Ebből a bizalmas konferenciából lehetne megkonstruálni a közös érdekeknek egy platformra való hozását. Közös érdek alatt a vendég, az ipar és az alkalmazottak közös érdekét értem.

Mindig szívesen állok rendelkezésükre és maradok

teljes tisztelettel:
Glück Frigyes.

A Főpincérek Országos Egyesülete tekintetes Elnökségének,

Hozzám intézett f. hó 25-én kelt soraikra válaszólag tisztelettel van szerencsém a hozzám intézett három kérdésre a válaszomat a következőkben megadni:

1. Tudomásom van arról, hogy az országban a nagyházak már bevezették nagyjából a százalékrendszert. A polgári éttermek is megpróbálkoztak a százalékrendszer bevezetésével egyes helyeken, sajnos, azonban vissza kel-

Követeljen mindenütt HELLER dobozos ementhalit!

lett térni a borraivaló-rendszerre azért, mert az alkalmazottak, dacára a fennállott százalék-rendszernek, a borraivalót is elfogadták s így a közönség kettős módon fizette meg a borraivalót.

2. Külföldön jártamban azt tapasztaltam, hogy ott, ahol a százalékos rendszer be van vezetve, — kevés kivétellel — az alkalmazott a borraivalót is elfogadja.

3. Azzal a kérdéssel, hogy Magyarországon bevezethető-e a százalékos rendszer, azt kell válaszolnom, hogy egyelőre korai foglalkozni e kérdéssel s ezt követeli a közönség érdeke is egyelőre. A kérdés önmagától fog megoldódni akkor, amikor az időszérűvé is válik. Maradtam tisztelettel

Keszey Vince elnök.

Igen tisztelt Elnök ur!

Válasz az 1. kérdésre: A borraivaló kérdésének az elintézése a mi üzemünk szempontjából úgy volna helyes és kellemes, ha a pincérek százalékot kapnának: az étteremben 10%-ot, a kávéházban 15%-ot. Ez a beállítás serkentené a pincéreket az eladásra, érdekeik teljesen azonosak lennének a munkaadóval, a pincér többet igyekezne eladni, a munkaadó nagyobb forgalomra tenne szert és így a pincér is jobban járna, mert mentől többet adna el, annál nagyobb lenne a borraivaló. Tévedés azt hinni, hogy ez a helyzet sértené a közönség érdekeit, ellenkezőleg! Ma ugyanis az a helyzet, hogy a kávéházban a normál fogyasztásnál kb. 15% borraivalót ad a közönség. Van természetesen, aki ennél többet is ad, az étteremben, sajnos, azonban az a helyzet, hogy vannak fogyasztók, akik még 10%-ot sem adnak. Lélektani szempontból is helyesebb a közönség érdekei tekintetében a százalékos rendszer, mert úgy nem kell töprengenie, gondolkoznia, számítnia, előre tudná, hogy mennyi lesz a borraivaló. Meggyőződésem, hogy a közönség általánosságban így szeretné elintézni a borraivaló kérdését. Egyébként a sajtó is ezen az állásponton van.

Válasz a 2. kérdésre: Külföldön majdnem mindenütt a százalékos rendszer az uralkodó. Van persze külföldön is olyan vendégek, akik az előírt 10% borraivalónál többet adnak, de 10%-ot mindenki ad, ennél kevesebb nem adható.

Válasz a 3. kérdésre: Magyarországon bevezethető a százalékos rendszer. Nem járna olyan veszedelemmel, mint ahogy azt egyes munkaadók elképzelik. Meggyőződésem, hogy a közönség legnagyobb része nagy örömmel venné tudomásul a százalékos rendszer bevezetését.

Engedje meg Elnök ur, hogy az említett kérdéseken kívül az ügyvel kapcsolatosan még a következő reflexzióimat mondhasam el: A százalékos rendszer bevezetése a munkaadók és alkalmazottak közötti viszonyt lényegesen javítaná, mert a százalékos rendszer közös érdek lévén, a pincér több melegséggel, barátsággal viseltetne az üzem iránt, feljavítaná jóindulatu érzéseit a vállalkozóval szemben. Ezenkívül azt a parancsoló érzést oltaná a pincérbe, hogy fokozottabb előzékenységgel viseltessék a fogyasztó iránt, és azt a fogyasztót, akivel abszolút udvariasan bánnak, azt a bánásmódnál fogva nagyobb fogyasztásra lehet serkenteni. Ha pl. egy vendég csak egy kávé rendel és úgy tapasztalja, hogy a pincér azt nagy udvariassággal, tisztelettel szervirozza, kellemesen érezvén magát, tovább marad a helyiségben és már csak azért is, hogy a pincérnek több borraivalót tudjon adni, egy kis idő elmúltával esetleg rendel egy pohár likórt is.

A százalékos rendszer feltétlenül nagyobb udvariasságra készítetné a felszolgálókat. Feltétlenül megjavítaná az érintkezési viszonyt a közönség és a pincér között, mert, sajnos, azt kell tapasztalnunk, hogy a gazdasági válság pusztító hatása a pincéreknél is jelentkezik. Különösen abban a tekintetben, hogy a szocialista tanokat mohón emésztő pincér a szakszervezeti szellem által megdol-

gozva, nem egyszer mérges hangulatban dolgozik az üzemben. Haragszik nemcsak a munkaadójára, hanem a vendégre is és se szeri, se száma azoknak a pincéreknél, akik unottan, kedvetlenül végzik el munkájukat. Ők is kérik a százalékos rendszert, teljesíteni kelne tehát a kívánságukat, mert ők ettől várják gazdasági helyzetük jobbra fordulását. A százalékos rendszer egy bizonyos idő múlva azt az érzést mélyítené ki a pincérben, hogy ő tulajdonképpen nem is alkalmazott, hanem gazda is azon a helyen, ahol kiszolgál és minden áron arra fog törekedni, hogy mentől nagyobb forgalmat érjen el. Még egy szempontra kell felhívnom figyelmét, nevezetesen arra, hogy a százalékos rendszer bevezetése nem kell, hogy megdöntse a főpincéri rendszert. Továbbra is az maradna a helyzet, hogy a főpincér szedné be a pénzt és a közönségtől kapott százáleket a kávéházban egy megállapított arányban osztogna a felszolgálóval, az étteremben pedig az ét-hordóval és a borásszal.

Ezeknek elmondása után jelen-tem kiváló tiszteletemet
Tarján Vilmos.

*T. Főpincérek Országos Egyesülete
Budapest.*

Megkaptam f. hó 25-én kelt b. levelüket és megtisztelésnek veszem, hogy a szóbanforgó ügyben hozzám fordulni szivesek voltak.

A Budapesti Kávésok Ipartestülete, amelynek kötelékébe tartozom, a nyilvánosság előtt leszögezte már álláspontját a borraivaló-kérdésben. A mai gazdasági viszonyokat a legkevésbé tartom arra alkalmasnak, hogy ezen ügyben gyökeres reformokat most provokáljunk.

Ennélfogva nem tarthatom ezt sem célszerűnek, hogy ezen kérdéssel most ismét a nyilvánosság előtt foglalkozunk.

Maradok szolgálatukra mindenkor kész hívük
Dr. Strausz Vilmos.

Händler J. Gyula

Budapest, VI. Kazár-utca 8. (volt Petőfi-utca)

Frackíngék és gallérok gyönyörű tisztítása. — Főpincér és pincér uraknak e lapra való hivatkozásra 10 százalék engedmény.

Speciális tisztítóüzeme uri- és nőifehérenemű különlegességek, valamint kézimunkák és függönyök részére.

Telefon: Aut. 182—34.

Bizalommal vásárolhat a FŐPINCÉREK LAPJA hirdetőinél!

szokásban és ezért csupán három napi járandóságot ítelt meg a felperesnek.

A bíróság ítélete ellen dr. Kiss S. Sándor, a pincér ügyvédje fellebbezéssel élt a budapesti törvényszékhez.

Most hirdette ki a fellebbezési bíróság döntését, amellyel a járásbíróság ítéletét megváltoztatta, a keresetnek egész terjedelmében helyt adott és a kávést a követelt 150 pengő megfizetésére elmarasztalta.

Az ítélet elfogadja a járásbíróság döntésének azt a részét, amelyvel megállapította, hogy a vendégek kiszolgálása körül észlelt panaszok nem szolgálhatnak okul az azonnali elbocsátásra. A felmondási idő terjedelmére nézve azonban a törvényszék az ipartörvény rendelkezését tekintette irányadónak. Nem kétséges ugyan, hogy a kávészakmában az alkalmazottak felmondási ideje a gyakorlatban tényleg három nap, ez a szokás azonban nem alkalmas arra, hogy a törvény intézkedését leontsa, mert a pincérekre nézve nem a lábrakapott szokást, hanem magát az ipartörvényt kell irányadónak tekinteni.

A Kuria elvi döntése a pincérek felmondási idejére vonatkozólag.

»Az eddigi szokás a társadalmi életben domjnáló erejű erkölcsi és szociális érdekekkel áll ellentétben«. - A pincérek jelenlegi háromnapos felmondása nem érvényes.

A kávéházi és vendéglői pincérek, illetve főpincérek felmondási idejére vonatkozóan a Kuria Toth-tanácsa most elvi jelentőségű határozatot hozott. Eddig a munkaügyi bíróságok a főpincérek és pincérek felmondási idejét három napban állapították meg. Ezt a joggyakorlatot a kávé-iparosok évtizedek óta fennálló szokására alapították, akik háromnapos felmondással bocsátották el a pincéret. A Kuriaának eddig nem volt alkalma a kérdésben állást foglalni, mert a kialakult gyakorlat miatt a pincérek alig indítottak keresetet hosszabb felmondási idő miatt, másrészt olyan kis összegekről volt szó, amelynek felülvizsgálata nem tartozik a Kuria elé. A tábla viszont az alsóbíróságok álláspontját fogadta el és szintén hozzájárult a háromnapos felmondást megállapító ítéletekhez.

Az elvi jelentőségű perben Feiner Jakab főpincér volt a felperes, alperes pedig Szalay Andorné, az EMKE kávéház régi tulajdonosa és Horty Károly, az új tulajdonos. Horti 1925-ben kapta meg az EMKE kávéház bérletét, amikor a személyzet egy részét, így a husz esztendeje ott szolgáló főpincért, Feiner Jakabot is háromnapos felmondással elbocsátotta. Feiner ekkor dr. Lengyel Ernő ügyvéd útján a régi és az új tulajdonos ellen pert indított a munkaügyi bíróságnál. Azt vitatta, hogy neki, mint kereskedelmi alkalmazottnak hat hónapi, de legalább is, mint fontosabb teendővel megbízott iparossegédnek három hónapi felmondás jár. A kereset szerint szolgálata alatt a borraalókból legalább 720 pengő volt a havi jövedelme és ennek az összegnek három, illetve hat hónapra való megítélését kérte. Ugy az első-, mint a másodfoku bíróság elutasította a főpincér keresetét azzal a megokolással, hogy a pincéreknél általános szokás a háromnapos felmondás, Feiner pedig három napra megkapta járandóságát és mint pervesztes a perköltségeket is tartozik viselni.

Az elutasító ítéletek ellen dr. Lengyel Ernő felülvizsgálati kérelmet a lott be és ez a per magasabb értékre való tekintettel a Kuria elé került. A felülvizsgálati kérelmében kifejtette az ügyvéd, hogy az ipartörvény minden ipari alkalmazottra tehát a pincérekre is vonatkozik, a kávé-soknál szokásban lévő háromnapos felmondási idő pedig nem helyezheti hatályon kívül az ipartörvény rendelkezéseit. A főpincérnek, mint fontosabb teendővel megbízott iparossegédnek szerinte három

havi felmondásra van joga. Rámutatott arra, hogy a főpincér szellemi munkát végez, felügyeletet gyakorol a kávéház egész személyzete felett. Az üzemi bevétel az ő kezébe kerül és nemcsak ezekért a bevételekért, hanem az üzleti felszerelésért is felelős. A kávé-sok gyakorlata tehát nem tekinthető törvényrontó szokásnak, hanem csak akkor ronthatná el a törvény erejét, ha a törvény a gazdasági és normális feltételektől, valamint a jogi élettől eltávolodna; a törvényben kifejezésre jutó jogelvek pedig elavultak volna. Ez azonban nem áll, mert a jogfejlődés azt mutatja, hogy a leromlott gazdasági helyzet a munkások fokozottabb védelmét tette szükségessé, a szociális érdekek védelme pedig azt követeli, hogy az alkalmazottak felmondási idejét ne rövidebb, hanem hosszabb időre állapítsa meg a gyakorlat.

Az alperesek képviselője, dr. Szalai József ezzel szemben azzal érvelt, hogy a háromnapos felmondás évtizedek óta fennálló szokás. Hivatkozott a képviselőtestületől, a kereskedelmi és iparkamarától, valamint az állami munkaközvetítő hivataltól beszerzett szakvéleményekre. Szerinte a kávéházi üzem természete követeli meg a rövid felmondást, mert a felmondásban lévő pincér a főnöke által alig észrevehető figyelmetlenséggel már igen nagy károkat tud okozni. A hosszú felmondási idő tehát sérelmes lenne a kávé-sokra.

A Kuria az előterjesztések meghallgatása után a főpincér felülvizsgálati kérelmének helyt adott. A Kuria elfogadta azt az álláspontot, hogy a pincérekkel szemben eddig gyakorolt háromnapos felmondás az ipartörvénybe ütközik és ez a szokás a társadalmi életben domjnáló erejű erkölcsi és szociális érdekekkel áll ellentétben, tehát nem tekinthető törvényrontó szokásnak, mert ezt a kávéipartestületek eddig egyoldalulag gyakorolták, ennek azonban a pincérek nem kötelesek magukat alávetni. A Kuria megállapította, hogy Feiner Jakab főpincérnek hosszabb felmondási időre van igénye és utasította a törvényszéket, hogy állapítsa meg: a felmondási időre milyen összeg jár a főpincérnek.

*

»A munkaügyi bíróság a felperes főpincér keresetét a Kereskedelmi és Iparkamara, az Állami Munkaközvetítő Hivatal és a Kávé-s Ipartestület által adott azon egybehangzó szakvélemény alapján utasította el, hogy a kávé-siparban ember-

Meleg időben

**Norvég
jégszesz**

**fiatalnak - öregnek,
férfinak - nőnek
nélkülözhetetlen.**

Egyszeri bedörzsölésre
**üdit, hűsít, környezetet
illatosít.**

**Pincéreknek óriási
mellékkereset!**

Bizományi raktárt ad a telep
VI., Liszt Ferenc-tér 11.

Csak MARGITSZIGETI ÁSVÁNYVIZET igyunk!

emlékezet óta szokás, hogy az alkalmazottak minden kategóriája három napi felmondással bocsátható el. Nem kivétel e tekintetben a fő- (fizető) pincérek sem, akiknek állása csak munkabeosztás kérdése, melynek betöltéséhez semmiféle külön kvalifikáció nem szükséges, tehát nem is tekinthetők fontosabb teendőkkel megbízott ipari alkalmazottaknak.

A törvényszék munkaügyi felelőszéki tanácsa ezt az ítéletet helybenhagyta.

Felperes felülvizsgálati kérelme folytán a Kuria az alsóbb bíróságok ítéletét megváltoztatta és kimondta, hogy az említett szokást, még ha fennáll is, nem tekintik olyan törvényrontó szokásnak, mely az Ipartörvény 92. §-val szemben az alkalmazottak hátrányára alkalmazható volna, hanem külön megállapodás hiányában irányadó az Ipartörvény 92. §-a, minélfogva a Kuria visszaküldte az iratokat a törvényszékhez a kereset összegszerű elbírálása végett.

Az Ipartörvény hivatkozott szakasza következőképpen hangzik:

A munkaadó és segéd közötti viszony, ha másképpen nem egyezkedtek, 15 napi felbontással felbontható.

Fontosabb teendőkkel megbízott iparos- vagy kereskedőségek, jelesen a nagyipari vállalatoknál, vagy gyárakban, vagy kereskedői üzletágakban mint könyvvizsgálók, pénztárnokok, üzletvezetők, utazók vagy raktárnokok stb. alkalmazottak tekintetében a felmondás határideje három hónap.

Ennek a figyelembevételével tehát szó sem lehet róla, hogy egy pincérnek több felmondási idő járna, mint 15 nap. A fő- vagy fizetőpincérek is csak akkor illetné meg hosszabb felmondási idő, ha egyúttal üzletvezetői teendőket is végeznek. Minthogy azonban az EMKE-kávéházban mindig volt külön üzletvezető, nyilvánvaló, hogy a konkrét esetben érvényesülni fog a már említett testület szakvéleménye, mely szerint a fizetőpincér munkaköre ugyanolyan elbírálás alá esik, mint a felszolgáló pincéreké.

*

Dr. Szalay József ügyvéd ur érveivel szemben megjegyezzük, hogy Feiner Jakab több, mint 3 éven keresztül üzletvezetői szolgálatot teljesített az EMKE-ben, tehát ezen a címen is jár neki a 3 havi felmondás. Jár azonban minden főpin-

cérnek, mint fontosabb munkakörrel megbízott alkalmazottnak a 3 hónap.

A fontosabb munkakör megállapításához elegendő már a napi bevételek kezelése is, de majdnem minden főpincér ezenfelül, még ahol üzletvezető van is, fizeti a számlákat, fel vesz és elbocsájt alkalmazottakat és egyes leltári tárgyakért felelős. Nagyon természetes, hogy a kiskorcsmákban, vagy törpe-kávéházakban alkalmazott főpincéreket nem lehet ebbe a kategóriába sorozni, de 15 nap ezeknek is jár és az még is több, mint 3 nap.

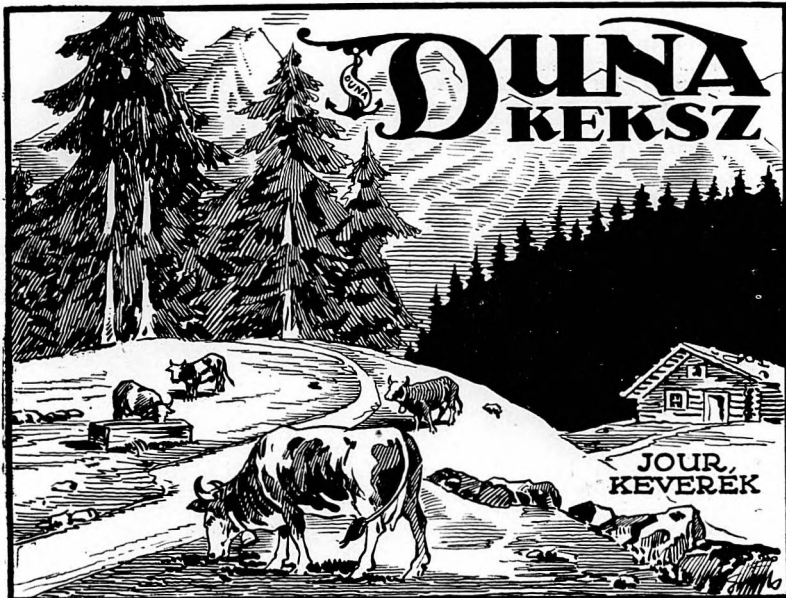
RÖVID KÖZLEMÉNYEK.

A f. évi április hó 29-én megtartott jubiláris társasvacsorára szóló tiszteletjegyek megváltása címén hozánk beérkezett összegek folytatólagos elszámolása: Baum János P. 5, Edelman Lipót 5, Fiala Ernő 5, Meissner G. Alfréd (Várkert-kioszk) 10, Schwarze Béla 5, Steuer Marcel 10, Pischinger cég 10, Tarján Vilmos (New-York kávéház) 15, Upor Jenő 5. Mult havi számunkban közölt kimutatás szerint bevétel P. 462. Összesen 532. P.

Hymen. Egyesületünk egyik legrégibb és legtekintélyesebb tagjának, a takarékasztársaság pénztárnokának családjában örömmel volt vasárnap. Mittler Józsefnek és nejének szépséges Gizi leányának tartották esküvőjét Müncz Henrik úrral. Az egész szakma nevében sok örömet és boldogságot kívánunk a fiatal párnak és az örömszülőeknek.

Értesítés! Szabó János egyes. pénzbeszedő július és augusztus hónapokban szabadságon van, helyette Farkas Jánost biztuk meg a tagdíjak beszedésével.
Az elnökség.

A frakking és gallér gazdaságos kihasználása. Felhívjuk kartársaink figyelmét, Händler J. Gyula speciális tisztító üzemének mai számunkban megjelent hirdetésére. A közel 40 év óta fenn álló cég különleges eljárásával lényegesen meghosszabbítja az általa kezelt fehéreneműek élettartamát. A frakkingek és gallérok tisztításánál pedig ez tetemes megtakarítást jelent kartársainknak. Különösen felhívjuk t. olvasóink figyelmét azon körülményre, hogy lapunkra való hivatkozás esetén a cég még külön 10% engedményt is nyújt s így még a távolabb lakóknak is kifizetődik fehéreneműiket tisztítás végett a Händler-cég Kazár-u. (azelőtt Petőfy-u.) 8. szám alatt levő tisztítójába küldeni.

A régi Pest irodalmi kávéházai.

Nagy emberek, nagy írók életében egy a régi boldog időkben, mint napjainkban is sokat szerepelnek az „Irodalmi Kávéházak” s majd, ha felejtethetetlen emlékü Rákosi Jenő történetiről az utókor részére megörökítik Rákosi életének egyes mozzanatait, úgy különös érdeklődést fog kelteni Rákosinak – Mészáros Győző felkérésére a pesti kávéások számára írt prologia, melyett a *Jókai Centenárium* idején a Budapesti Kávéások Ipartestülete egyik Jókai emlékének szentelt közgyűlésére írt s amelyben valóban irodalomtörténeti adatokat elevenít fel.

Rákosi Jenő így ír a régi irodalmi kávéházakról:

„Ma is találhatunk kávéházakat, ahol egy-egy irodalmi csoport művészi elemekkel feleresztve, kedvelő tanyáz és ugyszólván napról-napra találkozik. Pedig ma „Otthon”, „Fészek”, „Ujáságirók Egyesülete”, „Patria” s más társadalmi intézmények állanak rendelkezésre.

De a kávéházi feszelen: szabadságnak, kötetlenségnek és az alapszabálytalanságnak ma is oly bűvös vonzereje van azokra az elemekre, melyek valamelyes utalványt hordoznak a szívükben a halhatatlanságra, amelyet kiírni nem lehet a szívekből. Elvégre amikor pályánk kezdetén borzasfejű cigány nép (bohème) vagyunk, nem a hónapos szoba, hanem a kávéház a mi családi otthonunk.

Abonyi Lajos, a méltatlanul korán elfelejtett regényíró, „Az egyetlen pallosa” című kedves regényében már a múlt század elejéről leírja a jogászvilág kávéházi életét. Azután emelkedik országos hírvé a *Pilvax*, melyet követ utóbb a *Privorszky*, a *Kammon* és a *Filling*er kávéház, egy időben a *Török Császi* (Török császár) az én időmben a *Kávéforrás*.

Ez a kávéház a Fűrőd ucca elején volt. Bérloje *Kammer E.*, akinek bájos felesége ott trónolt a kasszában, míg mi, egy csomó Deák-párti fiatal író, egy meglehetősen nagy asztal köré telepedtünk minden este. Ez asztal története visszanyulik a kiegyezés előtti időkbe. Alapították: *Urváry Lajos*, *Almássy Tihámér*, *Toldy Pista*, *Berczik Árpád*. 1866-ban kerültem közéjük én. Velen. és utanam jöttek: *Dóczy Lajos*, *Csepreghy Ferenc*, a *Márkus* testvérek: *M. Klós*, *Pista*, *Elek*, *Jósi* (a későbbi főpolgármester), *báró Kaas Ivor*, *Asbóth János*, *Agai Adolf*, *Poméry János*, *Molnár György* a színész, *Klács* a nevezetes karikatúra rajzoló, *Tóth Kálmán* addig amíg át nem pártolt a balközéphez. Azontul az ő kedvéért egy fiokasztalt alapítottunk a *Vadászkürt* kávéházban s elneveztük a *Tóth Kálmán* szerkesztette *Bolond Miska* két alakja után *Aunye-Baunye* körnek.

Voltak a Kávéforrásban vendégeink is, (mint *Mauritz Rezső* és *Laukó Károly*) jártak közénk, mert jókedvű, vidám társaság volt ott együtt.

Csak egy szótalan alak ült ott közöttünk komolyan: *Asbóth János*, később képviselő és akadémikus. De ez is egy ízben, amikor élénk csatározás folyt az asztal körül, melyet ő némán végighallgatótt, mikor hazamenetelre felkerekedtünk, fölcsattant lelkesen s ennyit mondott: „Na fiúk, ma elmések voltunk”.

Társaságunkat úgy minden karácsony táján a bájos *Kammerné* meghívta az udvarra nyíló hőlgy szalonba és megvendégelte. Mikor *Molnár György* megnyitotta

másodszor 1867-ben a Népszínházat, a Kávéforrás hordta össze neki a vidék minden tájáról a jobb színészeket az aréna nagy látványosságához: A költő Zrínyi darabhoz, mely Molnár szerint „Óriási mű, csak éppen, hogy semmi vígság és semmi szerelem nincs benn.” A Kávéforrás szállított szerelmet és tréfás jeleneteket, *Munkácsy Mihály* pedig festett hozzá diszleteket.

Hol van mindez?! A vidámság, a szerelem, a diszlet, *Munkácsy Mihály*? Hol vannak mind a kedves, jó és elmés fiúk, akik akkor a jövő küszöbén tolongtak lármás jókedvvel és a szívárvány minden színében tündöklő reményekkel.

Szinte megrázkódik bennem a lélek, amikor ide kell írnom: Nincsenek! Egy sincs már közülük: Az én életem előszava ott játszódtott le egy kávéházban és mondatom, hogy felejtethetetlen, ideális emlék maradt... *Fodor Gyula.*

HIVATALOS RÉSZ.

Jegyzőkönyv. Felvétetett 1930. június hó 3-án a FOE választmányi ülésén. *Hajdu Vilmos* elnök az ülést megnyitja. A múlt ülés: jegyzőkönyvét felolvasás után *Alter Oszkár* és *Schmidt Ferenc* hitelesítik. *Zwilling*er István a tagfelvétel jelenlegi módját nem helyesli. Feltétlen ragaszkodni kell a munkakönyv bemutatásához. *Horváth Lajos* konkrét eseteket kér. *Zwilling*er István. Nem akarja nyilvánosan pertraktálni. *Hajdu Vilmos* kötelessége megnevezni őket, mert egy percig sem tűrhető, hogy nem ide valók helyet foglaljanak közöttünk. Indítványozza, hogy júliustól-szeptemberig szünetet tartunk. A nyári szünetet akarja felhasználni a szeptember elsejével meginduló munkaközvetítő megszervezéséhez. *Sonnenschein* Ede. Indítványozza, hogy ne tartunk nyári szünetet. A munkaközvetítő előkészítő bizottságba beválasztották: *Braun Lajos*, *Vadász József*, *Reichmann József*, *Perl Dezső* és *Vizváry Béla*. Az ülés vezetést *Hautzinger Károly* alelnök veszi át. *Braun Lajos*. Bejelenté, hogy Bpest 25 km. bajnokságát az ESC csapata nyerte meg, s így a »Hajdu Vilmos« vándordíjat elnyerte. Ezenfelül a csapat minden tagja ezüst érmet kapott, melynek költsége 50 pengő 40 fillért tesznek ki. Az összeget a választmány megszávatja. *Sonnenschein* Ede kéri a tagokat, hogy a szaklapba írjanak cikket. Az új tagok sorába felvették *Sebők Béla* és *Paul István*.

Június hó 17-én és 24-én folytatólagos bizottsági ülések voltak, melyeknek egyetlen tárgya a szeptember 1-én felállítandó munkaközvetítő volt. Az ülésükén megjelentek *Hajdu Vilmos* elnök, *Dr. Köllmann Dezső* ügyész, *Horváth Lajos*, *Szalay Károly*, *Vadász József*, *Daróczi Vilmos*, *Vizváry Béla*, *Perl Dezső*, *Zwilling*er István, *Nagy Izidor*, *Neuwelt Jenő*. Megállapodott a bizottság abban, hogy

szeptember elsejével megkezdí a munkaközvetítő működését, annak vezetésére felkéri *Hajdu Vilmos* elnököt. A helyiség kérdésében, addig is, amíg az óvadék-bank által finanszírozandó saját helyiségünk megvalósulna, valamelyik kávéházat fogjuk kiválasztani.

A munkaközvetítő teljesen díjtalanul fog a tagok rendelkezésére állani. A felmerülő költségeket az egyesület viseli, az ügyvezető honorálásáról pedig taggyűlés fog határozni egy későbbi időpontban.

Kiadja a Főpincérek Országos Egyesülete.
Felölös kiadó *Gutmágn Dezső*.

HAJDUSKA JÓZSEF

Terézvárosi Társaskör nyilvános étterme
Teréz-körút 40-42. I. emelet
MENÜRENDSZER. POLGÁRI ÁRAK
Főpincéreknek 10% engedmény.

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ

Budapest legszebb kilátásos terraszán naponként délután és este

Kalmár Tibor
zeneszerző hangversenyez
Öt órai tea. Zene-tánc.

Asztalrendelés:

Telefon: Aut. 661-72 és 662-02.

Érzékeny lábakra

készíték orvosok által elismert új találmányu aszbesztes cipőket luttal, fagyás, tyukszem, borkeményedések ellen, garanciá mellett a legújabb fazonban és színben 30 pengőtel.

NYÁRY gyógycipész, Szondy-uca 25., aszbesztes cipők e-gy-dűli készítője.
Címet kérem megőrizni. -o- Kérjen ismertetőt!

PÁRIS KÁVÉHÁZ

Népszínház-utca 13. sz.
(Körutnál)

Egész

ÉJJELE

nyitva.

Főpincérek találkozó helye.

Budapest sensatiója

JAZZ.

Arany János vendéglője
Izabella-tér 2.

Egész éjjel nyitva. — Kartársak
találkozó helye!

Stauffer
sajtok

vezetnek!

PREISZ MIKSA
fehér sütemény és kenyérgyára
BUDAPEST, VI., Kazár-utca 9.
Telefon: Aut. 104-84. szám.

Herz-szalámi világhírű

HERZ ÁRMIN és FIAI
Budapest, IX., Soroksári-ut 76.
Telefon: 863-05 és J. 396-30.

SZÁLLODÁK:

BRISTOL a Duna partján: IV. ker.,
Mária Valéria-utca. Telefon:
Aut. 899-25. Lift, központi fűtés, folyó
viz. 340 ágy, 37 fürdőszoba.

CONTINENTAL központi fűtés: VII.
ker., Dohány-utca 42.
Telefon: 462-28. Lift, központi fűtés,
folyó viz. 250 ágy, 20 fürdőszoba. Egy-
ágyas szoba 5-10 P; kétágyas 8-16 P.
Reggeli és ebéd étlap szerint.

DUNAPALOTA a Duna partján; V. ker.
Mária Valéria-utca. Te-
lefon: Aut. 848/50. Lift, központi fűtés,
folyó viz. 160 ágy, 75 fürdőszoba.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ IV., Egyetem-
utca 5. szám.
Központi fűtés. Telefon: Aut. 865-69.
Lift, központi fűtés, hideg- és melegviz.
Egyágyas szobák 5 50-10 P-ig, kétágyas
szobák 7,40-16 P-ig.

HUNGÁRIA a Duna partján: IV., Türr
István-utca. Telefon: Aut.
828/30. Lift, központi fűtés, folyó viz,
350 ágy, 60 fürdőszoba.

IMPERIAL VII. ker., Rákóczi-ut 90. sz.
Telefon: József 326-19,
463-53, 463-52. Központi fűtés, hideg-
meleg viz, telefon a szobákban, liftek,
200 ágy, 20 fürdőszoba. Egyágyas szoba
3-12 P-ig, kétágyas szoba 7-22 P-ig.

METROPOLE központi fűtés: VIII.,
Rákóczi ut 58. Telefon:
J. 422/60. Lift, központi fűtés, folyó viz.
180 szoba, 3 fürdőszoba.

PALACE központi fűtés: VII. ker.,
Rákóczi-ut 43. Telefon: József
261-12. Lift, központi fűtés, folyó viz. 200
ágy, 10 fürdőszoba.

PARK Keleti p. u. mellett: VIII., Baross-
tér 10. Telefon: J. 330-82. Lift,
központi fűtés, folyó viz, 280 ágy, 10 fürdő-
szoba. Egyágyas szoba 5.10-12.24 P-ig,
kétágyas szoba 7.65-21 P-ig. Reggeli
-70 f. Menü 1.50, este 1.60 P.

ROYAL központi fűtés: VII., Erzsébet-
körtut 45-47. Telefon: J. 454-00.
Lift, központi fűtés, folyó viz. 460 ágy,
80 fürdőszoba. Egyágyas szoba 6-12 P-ig,
kétágyas szoba 10-18 P-ig. Reggeli és
ebéd étlap szerint.

MULATÓK:

Lipótvárosi Kávéház V., Váci-
ut 34. sz.
Félemeleti külön télikert helyiségében kar-
társak találkozó helye. Reggeli nyitva!
Egész éjjel **MAKKHETES-étterem**
nyitva a VII., Rottenbiller- és Dob-u. sarok.

TABARIN Nemzetközi Orfeum VIII.,
Rákóczi-ut Mindennap regge-
lig nyitva. Táncatrakciók. Világvárosi műsor.

RAPOSA MARGIT éttermei (VIII.,
Akácfa-utca 12.)

Egész éjjel nyitva. Kartársak találkozó helye.
MONICO kávéház a budapesti Mont-
parnasson. V. ker., Kossuth
Lajos-tér 14.

„FIXAMIN“

az egyedüli legbiztosabb hatású

ROVARI RTÓSZER

Egyszerű permetezés útján megöl poloskát, bolhát, tetüt,
molyt, légyét, svábbogarat, stb. rovarpatéival együtt.

Emberre és állatra veszélytelen

Kapható: „FIXAMIN“ fóterakat

PONGER ADOLF

festék- és vegyiáru nagykereskedőnél

Budapest, VIII. Baross-utca 46.

Telefon: J. 312-54 és J. 329-92.

SPRINGUT HENRIK

tojásnagykereskedő

Előkelő éttermek, kávéházak, kórházak és szanatóriumok szállítója

Budapest, VI. Uasváry Pál-u. 11.

Telefon: Automata 247-54.

Czigány Adél állandó virágkiállításra
Budapest,

VI., Teréz-körút 60. sz.

az Ufa filmszínház épületében
 Nyugati p.-udvarral szemben

Telefon: A. 150—70. és A. 261—37.
 1927. évben aranyéremmel kitüntve.

Fiókküzet: **Oktogon virág-csarnok**

VI., Andrásy-ut 50. A. 224-15-

Vidéki megrendelések pontosan eszköz-
 zöltetnek. — Saját kertészet. — Dél-
 szaki növények kölcsönzése.

ZIMMER FERENC

HALKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK.

Telefon: Aut. 854—48.

FIÓKKÜZLETEK:

V., Gróf Tisza István ucca 10.

Telefon: Aut. 8 6—79.

VII. ker., Rákóczi ut 90. sz.

Telefon: Józ. 104—84.

I R O D A:

VIII., Horánszky ucca 19. I. em.

Telefon: Józ. 335—39.

BUDAPESTI KÁVÉESOK.

ÁRUFORGALMI R.-T.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÚT 38.

TELEFON: JÓZSEF 392-77.

Saját kávépörköldé és fűszermalom-üzem

Naponta frissen pörkölt kávé nagykeres-
 kedelmi áron. Kizárólag általunk kipró-
 bált kiváló minőségű és zamatu kávéét
 hozunk forgalomba. Különféle különle-
 ges összetételű kávé fajkeverék
 állandóan kapható.

**Az összes kávéházi és éttermi cik-
 kek közvetlen importja és eladása**

Ajánlunk általunk közvetlenül
 importált legkiválóbb fajú teákat
 nagykereskedelmi áron:

**Eredeti garantált angol-rum 76%
 egyliteres palackokban kapható.**

Italszükségletét

belföldi és külföldi italokban
 a legelőnyösebben

beszerző csoportunknál
 fedezheti.

**Vendéglősök Beszerző
 Csoportja R. J.**

**Budapest, IV. ker.,
 Vámház-körút 8.**

**Kívánatra árjegyzéket
 küldünk.**

Fényes György
 vendéglője

A «KÉK HORDÓHOZ»

a Városligetben

Reggelig nyitva.

Mindennemű játékkártya
 kapható

Magyar
játékkártyagyár Rt.

Piatnik Nándor és Fiai
 cégnél

**Budapest, VII.,
 Rottenbiller-u. 17.**

TELEFON:

J. 310—63. és J. 458—71.

FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R.-T. KÖBÁNYÁN

közkedvelt sörkülönlegességei:

**Fősör, Extra világos kivitelű márciusi sör,
 Mátyás király sör, Fősör maláta
 pezsgő, Kőbánya gyöngye,
 Nektár gyógytápsör**

Megrendelhető: Városi raktár: VIII. Tavaszmező-utca 7.
 Telefon: József 463—83. * Gyártelep: X. Maglódi-ut 47.
 szám. Telefon: József 463—89.

A világhírű

Kristály ásványvizet

eredeti töltésben, kizárólag a Szent-
 Lukácsfürdő Részvénytársaság Kristály
 kút vállalata hozza forgalomba. Budapest

II. Zsigmond ucca

Telefon aut. 521—17.

521—18.

521—19

25

521—17 telefon aut.

521—18

521—19